UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Magnum Matrimonij Sacramentum Casibus Practicis Expositum

Reutlinger, Ignaz

Augustæ Vindelicorum, 1716

VD18 10508716

Casus Vltrò sibi promissionem remittentium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40059

Visual Library

SECTIO QUARTA.

De cauſis, ex quibus diſſolvi poſſunt Sponſalia.

Egimus hactenus de natura, & conſtitutione Sponſalium, agendum nunc eſt de eorundem diſſolutione, cùm enim Sponſalia Sacramentum non ſint, ſed via ad Sacramentum Matrimonij ſuſcipiendum, poſſunt, ut alij contractus, varijs modis diſſolvi; quot autem ſint ejuſmodi cauſæ, quæ ad Sponſalia diſſolvenda ſufficiunt, varia eſt Authorum opinio, alijs plures, alijs pauciores ſtatuentibus. Sylveſter enumerat ſeptendecim; Vallenſis tredecim; Tannerus duodecim; Palao undecim; Layman decem, nobis ſufficiet adducere ſeptem, nam ad has reliquæ reduci poſſunt. De prima nunc ſermo erit.

CAUSA PRIMA DISSOLVENDI SPONSALIA. Mutuus Conſenſus.

QUÆSTIO PRIMA.

An fieri hoc poſſit authoritate propria?

CASUS

Ultrò ſibi promiſſionem remittentium.

Vedaſtus contraxit Sponſalia de futuro cum Serena; poſt aliquot ſeptimanas ipſum pœnitudo ſubit, rogat igitur ſuam Sponſam,

Sponsam, ut factam promissionem sibi remittat; hæc, cùm & ipsa mentem mutaverit, libenter annuit, atque ita mutuo utriusque partis consensu solutis Sponsalibus, aliam ipse ducit, & ipsa nubit alteri.

Q. An ista facere potuerint authoritate propria, an verò necessaria fuerit authoritas Superioris?

SYNOPSIS.

1. *An possint mutuo consensu dissolvi Sponsalia? difficultas movetur ex* c. 2. De Sponsal.
2. *Ponitur, & probatur Sententia affirmativa, etiamsi secuta sit carnalis copula cum Sponsa, sed hoc limitatur.*
3. *Respondetur ad argumentum* n. 1. *allatum, & explicatur citatum capitulum.*
4. *Etsi ex se illicita non sit, plerunque tamen non fit mutua dissolutio sine omni peccato.*
5. *Quandoque prohibetur speciali statuto Diœcesano, quo casu opus est auctoritate Ordinarij.*
6. *Quæ etiam necessaria est, quando dubitatur de causa sufficiente dissolvendi, non verò, quando constat de causæ sufficientia, & Sponsalia sunt occulta, cessatque periculum scandali.*
7. *Dicta procedunt solùm de puberibus, nam impuberes Sponsalia contrahentes resilire nequeunt, donec pubertatem attigerint. Quid verò si pubes contrahat cum impubere?*

1. AN Sponsalia mutuo consensu dissolvi possint validè, ac licitè, dubium moveri potest, & argumentum pro parte negativa desumi ex c. Præterea hi. De Sponsal. ubi dicitur: *eos, qui de Matrimonio contrahendo fidem dederunt, admonendos esse, ut præstitam fidem servent; si autem se ad invicem admittere noluerint, ne fortè inde deterius contingat, esse in patientia tolerandum*: si igitur hæc dissolutio patienter toleranda est, nequit ea

fieri ipſo jure pro libitu Sponſorum, aliàs iſti monendi non eſſent, ut præſtitam fidem ſervent, ſi nullam illius ſervandæ obligationem habent: ſupponit igitur Pontifex, ſaltem licitè fieri non poſſe diſſolutionem Sponſalium ex ſola voluntate Sponſorum. Ita Lancellot. *Inſtit. Iur. Can. L. 2. Tit. De Sponſal. V. tolerari*, & alij quidam apud Sanch.

2. Sed dicendum, Sponſalia puberum mutuo conſenſu non ſolùm validè, ſed & licitè diſſolvi poſſe. Ita Palao *diſp. 1. de Sponſal. pu. 17. n. 2.* Sanch. *L. 1. de Matr. diſp. 52. n. 2.* Perez. Bonac. & alij communiter. Ratio eſt, quia omnis contractus ex natura ſua ſolubilis (qualis eſt Sponſalitius, non verò Matrimonium propter Sacramentum annexum) ſicuti ex mutuo conſenſu paciſcentium naſcitur, ita per eundem mutuum conſenſum diſſolvitur juxta communem regulam utriuſque juris, & quidem Canonici c. 1. De Reg. Jur, *Res omnis* (nempe naturâ ſuâ ſolubilis, ut dictum eſt) *per quas cauſas naſcitur, per eaſdem diſſolvitur.* Idem habetur c. Omnis res. 27. q. 2. & in Jure Civili L. 35. ff. De R. I. *nihil tam naturale eſt, quàm eo genere quidquam diſſolvi, quo colligatum eſt, ideo verborum obligatio verbis tollitur, & nudi conſenſûs obligatio contrario conſenſu diſſolvitur.* Denique §. ult. Inſtit. quib. mod. toll. oblig. *Obligationes, quæ conſenſu contrahuntur, contraria voluntate diſſolvuntur.* Ergo valida eſt talis diſſolutio, quæ mutuo partium conſenſu fit.

Quòd verò etiam licitè fieri poſſit, inde conſtat, quia id nullo jure, nec naturali, nec poſitivo prohibetur: ergo per ſe, & attendendo præcisè contractum, licitè fit, quamquam non negem, aliquando, imò ſæpè, intervenire peccatum, verùm iſtud non præcisè ex natura præcedentis contractûs, qui hîc, & nunc diſſolvitur, ſed aliunde, ut poſtea videbimus.

Atque hoc communiter extenditur 1. ad Sponſalia juramento firmata, ut in ſequenti caſu ex inſtituto probabitur. 2. Ad Sponſalia quoque, quæ ſubſecuta eſt carnalis copula, nam licèt ante Concilium Tridentinum ejuſmodi Sponſalia per copulam tranſiverint in Matrimonium juxta *c. Is qui. De Sponſalibus*, ac proinde facta ſint indiſſolubilia, hodie tamen poſt Tridentinum non tranſeunt ampliùs in Matrimonium, ad quod de facto requiritur præſentia Parochi, & teſtium, unde hoc tempore indiſſolubilitatem non induunt, ac conſequenter ſi Sponſa etiam poſt corruptionem velit cedere ſuo juri, & in hoc conſentire, ut mutua utriuſque voluntate Sponſalia diſſolvantur, id facere poteſt, ut ex reſponſo S. Congregationis docet Jacobus Pignatelli *to. 9. conſult. 133. n. 45.* Crediderim tamen ego, Eminentiſſimos DD. Cardinales plus dicere noluiſſe, quàm

quàm posse istud facere, attendendo præcisè hoc, quòd per carnalem copulam Sponsalia non facta sint indissolubilia; aliunde tamen potest adesse ratio, cur non ita facilè post habitam copulam consentire possit in dissolutionem Sponsalium Sponsa defiorata, si videlicet ex ista copula conceperit, & pepererit prolem, tunc enim videtur mater non posse sine gravi culpa ita facilè cedere suo juri, & consentire in dissolutionem, quia tenetur vel ex justitia, vel saltem ex charitate, & pietate consulere suæ proli, ne maneat illegitima, nevé desit congrua sustentatio, & bona educatio, quam infamiam, & alia mala avertere potest, si urgeat Matrimonium, secùs erit prodiga honoris, & fortunarum suæ sobolis, ut docet Card. de Lugo *L. 1. respons. Moral. dub. 44. n. 4.* si tamen meritò timeat magnas molestias, & afflictiones in conjugio, ad quod maritum compulit, remittere potest suum jus, nec obligatur habere rationem prolis cum tanta sua molestia juxta Gobat *tr. 10. n. 286.* quia charitas incipit à se ipsa.

3. Quod adductum est pro argumento ex *c. 2. Præterea hi. De Sponsal.* non obtinet intentum, nam ibi Pontifex jussit Sponsos moneri, ut præstitam fidem servent, non quòd aliquo jure prohiberentur mutuo consensu à Sponsalibus recedere, cùm id permissum esse, apertè indicet ipse textus citatus, Sponsalia comparans contractui societatis, quem nemo negat, posse mutuo consensu dissolvi, sed ideo jussit moneri, ut vitaretur offensio vulgi, graviter quandoque apprehendentis ejusmodi recessum à Sponsalibus, præsertim juratis, ob præstiti juramenti, ut sibi imaginantur, violationem, qualia offendicula cavere, & amovere convenit, cùm decens sit vitare speciem quoque mali, quæ dare possit ansam obloquijs.

Sed neque ex ultimis verbis allati textûs *hoc poterit in patientia tolerari* ostenditur, dissolutionem Sponsalium mutuo consensu factam illicitam, nullamque esse, ac solùm permitti causâ vitandi pejoris exitûs, si ducat uxorem, quam odio habet, nam, ut rectè advertit Pirh. *n. 42. De Sponsal.* & Wagnereck *in exegesi ad cit. c.* potest aliquid à Jure patienter tolerari dupliciter. Uno modo permittitur, quod per se quidem iniquum est, sed metu majoris mali toleratur: sic permittuntur lupanaria ad vitanda majora mala, v. g. adulteria, incestus &c. Alio modo toleratur aliquid à jure, permittendo illud non tanquam in se malum comparatione majoris mali, sed ut aliquid minùs conveniens ob notam inconstantiæ, & levitatis, qualis, saltem in opinione vulgi, dari videtur in dissolutione Sponsalium quamvis utrinque Spontaneâ.

Adhuc

Adhuc aliam responsionem dat Laym. *L. 5. tr. 10. c. 2. n. 1.* Pontificem ista dixisse in casu, qui frequenter solet evenire, ut unus è Sponsis, v. g. fœmina, cupiat sibi fidem servari, sed alter omnibus modis renuat, cupiatque Sponsalium remissionem fieri, eò quòd abhorreat à muliere, tunc sanè commonendus est, & omnibus modis inducendus, ut præstitam fidem servet; sin autem bonus exitus non speretur, post factam monitionem de fide servanda, toleranda est dissolutio tanquam minus malum, ne deterius aliquid contingat, quæ dissolutio cùm ex parte mulieris non fiat ex mera voluntate, sed cum admixto involuntario, non fit ex parte viri sine gravi peccato, quod tamen permittitur, neutiquam id approbando, sed tolerando, ut majora incommoda vitentur.

4. Cæterùm etsi spectando ipsum contractum liberrimè sine peccato possint Sponsi dissolvere contracta Sponsalia, si in hoc convenit mutuus utriusque consensus, omnino liber, id est sine fraude, vel metu aliquo injustè incusso extortus, fatendum nihilominus est, ut supra insinuavi, si istud fiat sine rationabili causa, plerunque ferè aliquid intervenire, unde per accidens in tali dissolutione committatur peccatum, ad minimum veniale, quia nempe ut plurimum istud fit vel ex nimia animi levitate, & inconstantia, vel ex ira subitò coorta, aut alia passione prædominante, ut rectè advertunt Perez *disp. 9. de Matr. Sect. 1. n. 5.* Gobat, Sporer, Wex, & alij: & verò videtur hic esse sensus communis etiam plebejorum, qui se accusant in confessionibus, quòd sine justa causa, quamquam cum consensu alterius partis, à Sponsalibus resilierint: agnoscunt ergo, vel certè metuunt, à se culpam esse admissam.

Dixi *ad minimum veniale*, quia in aliquibus Diœcesibus, ut de Constantiensi testatur Gobat *tr. 10. n. 262.* est peccatum Episcopo reservatum, si, qui Sponsalia de futuro contraxerunt, ea non observent, etiamsi discessio fiat accedente libero utriusque consensu, & sive ea celebrata fuerint coram Parocho, sive non, dummodo fuerint notoria: addit tamen citatus Author, paucos esse, qui hoc agendo in casum reservatum incidant, quia plerique non existimant, se à Sponsalibus recedendo peccare mortaliter, venialia autem peccata vel nequeunt, vel certè non solent reservari, cùm nemo teneatur illa confiteri, unde de istis se accusans à quolibet Confessario in foro interno absolvi potest.

5. Statutum istud Diœcesis Constantiensis occasionem præbet, ut gradum faciamus ad alteram quæstionem in casu specialiter contentam, videlicet an, quia Sponsorum mutuo consensu dissolvi possunt Sponsalia,

Sponsalia, facere hoc ipsis licitum sit authoritate propria, an verò necesse sit, ut Superioris authoritas accedat? Et quidem quando Superioris hîc mentio fit, clarum est, alium Superiorem non intelligi, quàm Ecclesiasticum, quia hæc materia Spiritualis est, materia autem Spiritualis non pertinet ad alium judicem, quàm ad Ecclesiasticum.

Dicendum, spectando jus commune, ipsamque naturam promissionis Sponsalitiæ, nullam requiri authoritatem judicis, aliamvé solennitatem, præter utriusque desponsati consensum, sed posse propria authoritate dissolvi, non minùs, ac alios contractus, quando moraliter certò constat de causa sufficiente ad istam dissolutionem. Ita Coninck *disp. 23. dub. 8. n. 70.* Bonac. *q. 1. de Sponsal. pu. 9. n. 8.* Laym. *l. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 23.* Pontius *l. 12. c. 18. n. 8.* Pax Jordanus *l. 3. tit. 7. n. 205.* Dicastillo, Gobat, Engl &c. testantibus tamen his omnibus, non solùm præstat adesse judicis authoritatem, sed sæpè ea etiam necessaria est. Videlicet

Ratione statuti Diœcesani; in pluribus enim Diœcesibus ad frænandam nimiam levitatem, & licentiam ineundi Sponsalia, & initis iterum renunciandi laudabiliter statutum est, ne dissolutio ista Sponsis permittatur, nisi causâ priùs ad Ordinarium delatâ, & ab isto approbatâ; ita, ut de statuto Constantien. si nihil ampliùs memorem, talia decreta extant in Diœcesi Mechlinien-si, Cameracensi, Buscoducensi, Audomarensi in Belgio, & in Episcopatu etiam nostro Frisingensi, ubi hæc scripsi.

Statutum Mechlinienſe apud Bernardum Van Espen p. 2. Juris Eccleſiaſt. tit. 12. c. 2. n. 22. Ita habet: *non consentiant Parochi, ut illi, qui in legitima ætate constituti Sponsalia contraxerunt, se mutuò ab ejusmodi promissione futurarum nuptiarum propria authoritate absolvant, sed illos Spiritualis Curiæ promotori denuncient, ut causâ per Episcopum, ejúsve Officialem discussâ, si ea secundùm juris dispositionem legitima sit, ab ejusmodi promissione absolvantur.*

Similia habet statutum Cameracense: *Sponsalia contracta non dirimant Parochi, sed rei cognitionem ad Officialem nostrum remittant.*

Frisingense denique Rituale *seriò inhibet Parochis, ut quotiescunque propter dissolvenda Sponsalia, præsertim publica, & absolutè facta, aut si privata quidem fuerint, postmodum verò quovis modo evulgata, inter Sponsos lites, & controversiæ emergunt, circa compositionem, vel dissolutionem eorundem Sponsalium nihil attentent. - - Sed totius negotij series ad judicem causarum Matrimonialium, seu Officialem nostrum referatur.*

6. Ex istis pro resolutione casûs advertes 1. Non sufficere, quòd res agatur coram Parocho, is enim competens judex non est, cùm non habeat jurisdictionem in foro externo.

Sanch.

Sanch. *L. 1. disp. 69. n. 10.* Bonac. &c. 2. Advertes cum memorato Bernardo Van Espen, similia statuta Dioecesana solùm intelligi de Sponsalibus publicis, & coram Ecclesiæ Ministro ritu solemni contractis, quibus dum Ecclesia semel manum apposuit, nihil se inconsultâ fieri permittit: impeditur etiam hoc pacto levitas, quæ aliter in re tam gravi, & frequenter non sine scandalo, aliisque incommodis interveniret, quæ ut devitarentur, etiam occultè celebrata Sponsalia, sed postmodum quovis modo publicata, vetantur sine Ordinarij authoritate rescindi mutuo consensu.

Quocirca si in præsenti casu, aut quovis alio simili desponsatio facta prorsus occulta est, propria authoritate ex mutuo consensu dissolvi possunt Sponsalia, quia tunc cessat periculum scandali; Quando autem de Sponsalibus constabat quidem, sed non pariter constat de justa causa dissolvendi, cùm hac ratione non evitetur scandalum, aut quando non satis clarum est, causam resiliendi esse sufficientem, sed de ea meritò dubitatur, dissolvi nequeunt sine authoritate judicis Ecclesiastici. Ita Sanch. Coninck, Dicastillo, & alij.

7. Cæterùm tota hæc quæstio, & quæ hucusque dicta sunt, procedunt tantummodo circa Sponsalia puberum, nam de impuberum Sponsalibus alia prorsus est Juris dispositio *c. De illis. De Desponsi. impub. & c. à nobis. eodem.* Videlicet non possunt impuberes contrahentes Sponsalia etiam mutuo consensu resilire, priusquam ad annos pubertatis perveniant; cujus constitutionis ratio est, ut sic levitas animi caveatur, ne passim contrahant, & iterum resiliant. Verùm adveniente pubertate, qui priùs illam attigit, is resilire potest, nec opus est, ut expectet pubertatem alterius, cùm solùm ex ejus dissensu post pubertatem permisso Sponsalia dissolvantur *c. De illis, §. si verò. De Desponsi. impub.* Quòd si verò non statim, ac pubertatem attigit, aut saltem intra triduum reclamet, censetur eo ipso Sponsalia confirmare, ac si post pubertatem illa contraxisset. Sanch. *L. 1. disp. 51. n. 8.* & seq. Palao *disp. 1. de Sponsal. pu. 17. n. 5.* & alij. Si denique pubes contraxit cum impubere, pubes resilire non potest, sed expectare tenetur, an impubes pubertatem nactus respuat; quòd si non respuerit, firma persistunt Sponsalia *c. cit. De Desponsi. impub.* & Ratio est, quia in pubere non præsumitur immaturitas judicij, idcirco lex ipsi non subvenit.

Sectio